

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФІНАНСАХ

**Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для студентів
спеціальності 6.030508 – «Фінанси і кредит» заочної форми навчання**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів
Протокол № 4
Від 26.10.2009 р.

ЧЕРНІГІВ ЧДТУ 2009

Основи наукових досліджень у фінансах. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів напряму підготовки 0305 – «Економіка та підприємництво» спеціальності 6.030508 – «Фінанси і кредит» заочної форми навчання. / Укл. В.П. Ільчук, І.В. Лисенко. – Чернігів: ЧДТУ, 2009. – 11 с.

Укладачі: Ільчук Валерій Петрович, доктор економічних наук, професор
Лисенко Ірина Володимирівна, асистент

Відповідальний за випуск: Ільчук Валерій Петрович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів

Рецензент: Лень Василь Степанович, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Чернігівського державного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Загальні положення.....	5
2 Зміст і обсяг контрольної роботи.....	5
3 Методика вибору теми.....	7
4 Тематика контрольних робіт.....	7
5 Вимоги до оформлення контрольної роботи.....	9
6 Порядок здачі контрольної роботи.....	9
Рекомендована література.....	11

ВСТУП

Технічний прогрес та економічне зростання в усіх галузях економіки невід'ємно пов'язано з досягненнями науки. Підвищення економічної ефективності виробництва можливе на базі широкого проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень та впровадження їх результатів у практику господарської діяльності, у підприємства та організації реального сектора економіки. Це вимагає нових, якісно вищих вимог до фахової підготовки та творчого потенціалу спеціалістів у галузі економічних досліджень. Вони повинні вміти орієнтуватись у потоці науково-технічної інформації, володіти новими науковими методами, знаходити найраціональніші економічні рішення, оптимальні рішення у галузі фінансової діяльності підприємств.

Студенти повинні вміти самостійно ставити і вирішувати нові завдання та творчо використовувати досягнення економічної науки для прискорення соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання всіх форм власності.

Тому сучасному студенту необхідні основні знання з проведення наукових досліджень.

Спеціалісти у галузі фінансів повинні все частіше вирішувати питання, які вимагають окрім професійної підготовки, знання методів опрацювання результатів спостережень, планування експериментів, математичних методів моделювання й оптимізації процесів дослідження. Сучасний спеціаліст у галузі фінансів повинен мати не тільки глибокі професійні знання, але й певний обсяг інформації у галузі наукових досліджень. Він повинен засвоїти методологічні засади наукової праці, етапи наукового дослідження, методи опрацювання результатів, а також уміти зібрати і проаналізувати інформацію, розробити програму експерименту та виконати його, опрацювати одержані результати та оформити їх у вигляді звіту.

У методичних вказівках охоплюється широке коло питань організації та проведення наукових та науково-дослідних робіт, що відбивається у тематиці контрольної роботи і вимагає від студентів ґрунтовного вивчення дисципліни, пошуку відповідних літературних джерел, їх аналізу та систематизації за визначеними напрямками теоретичних досліджень.

Виконання контрольної роботи з дисципліни «Основи наукових досліджень у фінансах» спрямовано на закріплення і поглиблення знань з даного курсу; формування практичних навичок проведення аналізу літературних джерел і розробки обґрунтованих висновків по проведеному теоретичному дослідженню.

Методичні вказівки вміщують загальні положення і структуру контрольної роботи, методику вибору тем, тематику контрольних робіт та рекомендовану літературу.

1 Загальні положення

Контрольна робота – це важлива форма перевірки ступеня та якості засвоєння знань студентами заочної форми навчання.

Крім функції контролю знань студентів, контрольна робота спрямована на закріплення знань, одержаних на лекціях, практичних заняттях та в результаті самостійного вивчення курсу, а також залучення студентів до науково-дослідницької роботи.

В процесі виконання контрольної роботи студенти повинні показати знання і правильне розуміння закономірностей і процесів, що відбуваються у сфері наукових досліджень; розуміти явища та проблеми, які існують у наукоємних галузях економіки; мати достатній рівень знань про науку, як продуктивну силу, її роль у розвитку суспільства; вміння аналізувати та визначати резерви підвищення ефективності науково-дослідних робіт; мати уяву про пріоритетні напрямки наукових досліджень; володіти економіко-математичними методами наукових досліджень, методологією та методами наукового пізнання; орієнтуватись у джерелах інформації для наукових досліджень; вміння аналізувати результати теоретичних та експериментальних досліджень та чітко аргументувати власну точку зору з окремих напрямків наукових досліджень; обґрунтовувати власні висновки, рекомендації та пропозиції, щодо вдосконалення існуючої практики наукових досліджень у галузі фінансів; вміти застосовувати здобуті знання для вирішення практичних завдань.

Контрольна робота повинна бути виконана з використанням сучасних методів економічних досліджень, з глибоким дослідженням літературних джерел та теоретичних засад наукових досліджень у галузі фінансів.

2 Зміст і обсяг контрольної роботи

Контрольна робота з дисципліни «Основи наукових досліджень у фінансах» являє собою самостійно підготовлену роботу на вибрану тему, в якій студент показує рівень і якість засвоєння основних напрямків предмету, вміння комплексно розкрити конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові питання курсу у взаємозв'язку з іншими науками.

Виходячи з цього структура контрольної роботи повинна містити:

- титульну сторінку;
- зміст роботи;
- вступ;
- основну частину, яка повинна включати щонайменше три розділи з необхідним ілюстративним матеріалом, таблицями, математичними залежностями і т. ін.;
- висновки;
- література;
- додатки.

У вступі студент повинен розкрити загальну спрямованість і розвиток теми контрольної роботи, її актуальність, характер та зміст досліджуваних питань у галузі наукових досліджень у контексті сучасних тенденцій розвитку науки, ступінь розробки обраної проблеми у науковій літературі; визначити мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження.

Основна частина передбачає безпосередній виклад змісту теми контрольної роботи, глибоке і всебічне висвітлення її основних положень і складається з трьох розділів.

Перший розділ містить теоретичні та методологічні положення з вибраної теми дослідження, які використовуються в сучасних досягненнях фінансової науки і пов'язані з законодавчою та нормативно-правовою базою України.

З метою більш ґрунтовного дослідження, відповідної аргументації, узагальнення і поглиблення основних теоретичних положень теми, студент повинен використовувати не тільки основну літературу з даного питання, а також матеріали спеціальних видань, періодичних спеціалізованих видань і фактичні дані, зібрані у науково-дослідних та практичних організаціях, або на інноваційно-орієнтованих підприємствах, що реалізують інноваційну стратегію розвитку виробництва.

У другому розділі викладаються результати поглибленого вивчення сутності наукових досліджень у галузі фінансів, їх ролі та місця у накопиченні нових знань, досліджуються пріоритетні напрямки фінансової політики держави та механізмів її реалізації, сфер і ланок фінансової системи та їх взаємодії.

При написанні третього розділу контрольної роботи студент повинен показати вміння аналізувати і узагальнювати матеріали в логічній послідовності, розкривати сутність питання, що досліджується. На основі попередньо проведеного дослідження та використання вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері фінансових досліджень аналізуються проблемні питання, визначаються напрямки подальшого аналізу актуальних проблем, можливих варіантів їх розв'язання.

В кінці роботи обов'язкові висновки які підводять підсумки дослідження, узагальнюють проблеми і акцентують увагу на пропозиціях поліпшення практики наукових досліджень у галузі фінансів і надається список використаної літератури.

У додатках, при необхідності, виносяться документи, положення, таблиці, схеми, графіки, на які мають бути посилання в тексті роботи.

Загальний обсяг контрольної роботи визначається змістом, її структурою, характером викладу матеріалу і не повинен перевищувати 25 сторінок (мінімальний обсяг 17 сторінок), з них вступ 1-2 сторінки; перший розділ 7-9 сторінок; другий розділ 5-7 сторінок; третій 3-5 сторінки; висновки 1-2 сторінки.

Зміст контрольної роботи має відповідати плану, який погоджується з викладачем і відображає сутність теми, її внутрішню структуру і логіку дослідження.

3 Методика вибору теми

Якість і своєчасність написання контрольної роботи залежить від рівня теоретичної підготовки студента, раціональної організації праці, своєчасного і правильного вибору теми з проблематики, визначеної кафедрою фінансів.

Студент має право самостійно вибрати тему контрольної роботи, орієнтуючись на напрямки своєї роботи на наукових конференціях, інтереси практичної діяльності.

Обрання теми контрольної роботи здійснюється протягом перших 20 днів навчання в тому семестрі, в якому планується виконання контрольної роботи.

Студент виконує контрольну роботу за своїм варіантом, відшукавши в таблиці 3.1 номер відповідної теми.

Таблиця 3.1 – Розподіл тем контрольних робіт за варіантами

Початкова буква прізвища студента	Остання цифра номеру залікової книжки									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
А, І, П, Ш,	1	7	13	19	25	31	37	43	49	55
Б, Р, Щ, В, Ї,	2	8	14	20	26	32	38	44	50	56
С, Ю, Г, Т, Й,	3	9	15	21	27	33	39	45	51	57
Д, К, У, Я, Х,	4	10	16	22	28	34	40	46	52	58
Е, Л, Ф, Є, Ч,	5	11	17	23	29	35	41	47	53	59
Ж, И, Ц, З, О	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60

4 Тематика контрольних робіт

1. Основні етапи еволюції науки та їх етапи.
2. Національна система науково-технічної інформації.
3. Резерви підвищення ефективності науково-дослідних робіт.
4. Поняття про науку, її роль у розвитку суспільства.
5. Цілі та завдання наукового дослідження.
6. Експериментальні дослідження як провідний засіб науково-технічного прогресу.
7. Структура та класифікація науки.
8. Експертний метод дослідження.
9. Наукові дослідження: поняття, види та форми організації.
10. Джерела інформації для наукових досліджень.
11. Раціональна організація розумової праці дослідника.
12. Наукові напрямки досліджень в економіці.
13. Загальнонаукові методи дослідження.
14. Обробка наукової інформації.
15. Задачі і методи теоретичного дослідження.
16. Науковий експеримент: мета, завдання, методика проведення.
17. Рівні методів наукових досліджень.

18. Форми та методи роботи з книгою.
19. Бібліотека як інформаційна база теоретичних досліджень. Основні відділи бібліотеки.
20. Підготовка наукових кадрів в Україні.
21. Гіпотеза та її доказ.
22. Архітектоніка наукової статті.
23. Економіко-математичні методи наукових досліджень.
24. Особливості наукових досліджень у невиробничій сфері економіки.
25. Напрямки наукових досліджень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
26. Сучасні методи наукових досліджень.
27. Методики та засоби експериментальних досліджень.
28. Предмет та сутність економічної науки, її головні функції.
29. Організація науково-дослідної діяльності в Україні.
30. Міжнародна науково-технічна діяльність України.
31. Сутність та призначення системного підходу у наукових дослідженнях.
32. Науково-технічний потенціал України.
33. Методологія та методи наукового пізнання.
34. Структура організації науки в Україні.
35. Стан і напрямки розвитку економічної науки в Україні.
36. Методи наукового пізнання.
37. Наукові дослідження. Вибір напрямку та послідовність виконання.
38. Інформатика як наука.
39. Використання Internet для пошуку науково-технічної інформації.
40. Сучасні методи теоретичних досліджень.
41. Методи моделювання технологічних процесів.
42. Застосування ЕОМ у теоретичних та прикладних дослідженнях.
43. Основні методи та засоби експериментальних досліджень.
44. Поняття та види наукового експерименту.
45. Планування експериментальних досліджень.
46. Сутність математичного планування експерименту.
47. Особливості організації наукової праці.
48. Етапи виникнення та розвитку наукових знань.
49. Сутність процесу пізнання.
50. Сутність та призначення фундаментальних та прикладних досліджень.
51. Економічна ефективність наукових досліджень.
52. Дослідно-конструкторські розробки, зміст та сутність.
53. Види патентних пошуків та їх призначення.
54. Експериментальні дослідження. Послідовність виконання.
55. Сутність оптимізації результатів теоретичних та експериментальних досліджень.
56. Професійна етика наукового працівника.
57. Організація праці у науковому колективі.
58. Оформлення результатів наукової роботи.

59. Завдання та функції економічної науки.

60. Система економічних показників як об'єкт дослідження макроекономіки.

5 Вимоги до оформлення контрольної роботи

Контрольна робота повинна бути написана на українській мові, чітким розбірливим почерком або надрукована на комп'ютері без помилок та виправлень. Робота оформлюється згідно з діючими стандартами щодо оформлення текстових і графічних матеріалів.

6 Порядок здачі контрольної роботи

Контрольна робота виконується студентами заочної форми навчання за індивідуальним завданням, оформляється відповідно до методичних вказівок та здається науковому керівнику на перевірку у визначений індивідуальним завданням строк, але не пізніше ніж за місяць до екзаменаційної сесії.

Після перевірки і доопрацювання контрольної роботи вирішується питання про допущення її до захисту, але не пізніше ніж за два тижні до заліково-екзаменаційної сесії.

Заключним етапом при виконанні контрольної роботи є її захист. На захисті студент повинен викласти обґрунтування актуальності теми контрольної роботи, розрити основний зміст з результатами досліджень і сформулювати висновки. На зауваження та додатково поставленні питання студенту необхідно дати обґрунтовану відповідь. З урахуванням захисту виставляється остаточна оцінка за виконання контрольної роботи.

Критерії оцінки якості контрольної роботи наведені в таблиці 6.1.

Таблиця 6.1 – Критерії оцінки якості контрольної роботи

Характеристика роботи	Максимальна кількість балів
1	2
Робота відповідає темі і оформлена відповідно вимогам методичних вказівок	5
Робота має аналітичний, творчий характер з елементами наукового пошуку, спрямованого на виявлення власного бачення проблеми та можливих шляхів їх вирішення	15
У роботі на належному рівні, правильно та повно розкрито зміст наведених понять, категорій, методик наукових досліджень	5
Контрольна робота чітко та логічно побудована і виконана в установлені строки	5

Закінчення таблиці 6.1

1	2
При написанні контрольної роботи студент досконало володіє інформацією у досліджуваній галузі, вільно орієнтується у методиках досліджень, якими він користувався під час виконання роботи	10
При захисті студент вміє робити висновки та узагальнення і обґрунтовувати власні пропозиції та результати, що ним отримані у контрольній роботі.	10
Всього	50

При захисті контрольної роботи студент повинен показати належний рівень теоретичної підготовки, вміння творчо мислити, здатність самостійно ставити і вирішувати актуальні проблеми економічного розвитку суб'єктів господарювання, певні навички дослідника у галузі фінансів.

Контрольна робота оцінюється за чотирибальною шкалою:

45-50 балів – „відмінно”;

35-44 бали – „добре”;

30-44 бали – „задовільно”;

29 і менше – „незадовільно”.

Якщо робота оцінена „незадовільно”, студенту надається можливість переробити її і не пізніше як через 10 днів подати на кафедру для повторного захисту.

Закінчена контрольна робота подається керівнику на перевірку не пізніше ніж за два тижні до початку сесії. Після перевірки робота повертається для доопрацювання або рекомендується до захисту. Захист контрольної роботи відбувається відповідно графіка строків здачі вказаної дисципліни у ході екзаменаційної сесії. З урахуванням здачі контрольної роботи виставляється остаточна оцінка по даній дисципліні.

Рекомендована література

1. Баскаков А. Я. Методология научного исследования: Учеб. Пособие – К.: МАУП, 2002. –216 с.
2. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К.: Вища шкля, 1997. – 271 с.
3. Вероятностно-статистические методы в экономике: Монография / Р.Я. Вакуленко, С.А. Никитин, Е.Ю. Степанова, А.В. Чернова, А.Г. Чернов. Под ред. проф., д.т.н. Ю.С. Степанова и проф., д.э.н. А.В. Черновой. - М.: Машиностроение -1, Орел: Орел ГТУ, 2003.-231 с.,
4. Добров Г. М. Наука о науке. – К.: Наук. Думка, 1998. – 304 с.
5. Душинський В. В. Основи наукових досліджень. Теорія та практикум з програмним забезпеченням: Навч. Посібник. – К.: НТУУ «КПУ», 1998. – 408 с.
6. Загвязинский В.И. Методология и методика дидактического исследования. - М.: Наука,1984. – 326 с..
7. Корякин В.И. Концепция уровней в современном научном познании. - Екатеринбург, 1991. – 231 с.
8. Краевский В.В. Методология научного исследования. – Спб.: ГУП, 2001..
9. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
10. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практическое пособие для студ.– магистров. – М.: «Ось-89», 1998. – 303 с.
11. Лудченко А. А. И. др. Основы научных исследований: Учеб. Пособие . – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2000. – 114 с.
12. Методология в сфере теории и практики. - Новосибирск, 1988. - 306 с.
13. Сафонов А. А. Основы научных исследований: Учебн. пособие. – Владивосток: Изд-во ВГУЭС, 2000. –168 с.
14. Составление библиографического описания: Краткие правила. – М.:Кн. Палата, 199. –220 с.
15. Тормоса Ю.Г. Основи наукових досліджень: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2003
16. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
12. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навч. Посібник. – К.: Видавничий дім „Слово”, 2004. – 240 с.
17. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності. Підручник. – Х.: ХДАК, 1998. – 288 с.